İKİ TÜRKMEN ŞAİRİ: MAHDUMKULU FERAĞİ VE YUNUS EMRE

ДВАТУРКМЕНСКОГО ПОЭТА: МАХДУМКУЛУ ФЕРАГИ И ЮНЮС ЭМРЕ

TWO TURKOMAN MINSTRELS: MAHDUMKULU FERAĞİ AND YUNUS EMRE

Hayrettin İVGİN*

Özet

2014 yılı; Türkmen Şairi Mahdumkulu Feragî'nin doğumunun 290. yıldönümüdür.

Türkmenistan'ın Göklen uruğunun Gincan denilen yerde doğduğu bilinmektedir. 50 yada 57 yıl yaşadığı sanılmaktadır. 1724 yılında doğduğu 1774 yada 1738 yılında öldüğü tahmin edilmektedir.

Makalede; Mahdumkulu Feragî ile Yunus Emre karşılaştırılmaktadır. İkisi de Türkmen'dir. Her ikisi de halk tarafından sevilir ve halk dili ile şiirlerini yazarlar. Her ikisi de Müslümandır ve mezhepler üstüdürler. Türk dünyası içinde çok sevilirler ve halk edebiyatının klaskleri olarak kabul edilirler.

Anahtar Kelimeler: Mahdumkulu Feragî, Yunus Emre, Türkmen, halk dili, halk halk edebiyatı

Abstract

2014 is the 290th anniversary of the birth of Turkoman minstrel Mahdumkulu Feraği.

He is known to be born in Gincan, a place of Göklen dynasty of Turkmenistan. He's thought to live 50 or 57 years. It's assumed that he was born in 1724 and died in 1774 or 1738.

In the paper, Mahdumkulu Feraği and Yunus Emre are compared. Both of them are Turkoman. Both of them are loved by the society and write their poems with folk language. Both of them are Muslims and beyond cults.

* Araştırmacı-Yazar. Ankara/TÜRKİYE

They are loved so much in Turkic world and their works are accepted as the classical work of folk literature.

Key Words: Mahdumkulu Feraği, Yunus Emre, Turkoman, folk language, folk literature.

Mahdum Kulu, 1730'lu yıllarda doğmuş 1780'li yıllarda ölmüştür. Elli yıl yaşamıştır. Doğum ve ölüm tarihleri çok değişik olarak gösterilmektedir. (1733-1783) ve (1733-1790) yılları arasında yaşadığı çeşitli kaynaklarda ifade edilmektedir. Ama Türkmenistan'da 1733 yılında doğduğu geniş bir kabul görmüştür. O sebepledir ki 1983 yılı doğumunun 250. yılı olarak ilan edilmiş ve bu yıl içerisinde çok geniş faaliyetler gösterilmiştir. Ölümünü de pek bilemiyoruz. Çünkü, 50 yıl mı yoksa 57 yıl mı yaşadı, tereddütler var. Buna göre; ya 1783 yılında veya 1790 yılında ölmüş bulunuyor.

Türkmenistan'ın Göklen uruğunun yaşadığı Gincan (Hazer Denizi'ne dökülen Etrek Çayı civarında bir yer) denilen yerde doğmuştur. Gerkez kabilesinden Devletmehmet Azadi'nin oğludur. Buhara ve Hiyve'de iyi bir medrese öğrenimi görmüştür. Arapça'yı, Farsça'yı ve edebi doğu Türkçesini öğrenmiştir. Nizami, Sadî, Fuzulî, Nevaî gibi Türkçe'nin ve Farsça'nın klasiklerini öğrenmiş ve tanımıştır.

Türkmenistan, Özbekistan, Afganistan ve İran'ın bir kısmını dolaşmıştır.

Mahdum Kulu, Türkmenler tarafından son derece sevilir. Bizde Yunus Emre ne ise onlarda Mahdum Kulu odur.

Sevilmesinin tek sebebi yalnızca Türkmen edebiyatının en büyük şairi olması değildir. İyi bir şair olması da çok sevilmesine bir sebeptir ama, en önemlisi yaşadığı devirden bugüne kadarki ideal bir Türkmen tipinin 18. yüzyıldaki temsilcisi olmasıdır. Şair hem Türkmen edebiyatının şiir yapısına uygun sözler söylemiş, hem Türkmen-İslam ruhunu aksettirmiş, hem de Türkmen birliğini terennüm etmiştir.

İşte onun "Türkmenin" dönerayaklı şiiri Türkmen tipini nasıl tanımlıyor? Bu şiirde görmekteyiz.

TÜRKMENİN

Ceyhun bile bahri Hazar arası,
Çöl üstünden öser eli Türkmenin;
Gül gunçası gara gözüm garası,
Gara dağdan iner sili Türkmenin.

Hak sılamış bardır onun sayesi,
Çırpınşar çölünde neri, mayası,
Renk-be-renk gül açar yaşıl yaylası,
Gark bolmuş reyhana çöli Türkmenin.

Al yaşıl bürenip çıkar perisi,
Kükreyip berk urar anberin ısı,
Beg, töre, aksakal yurdun eyesi,
Küren tutar gözel ili Türkmenin.

Ol merdin oğludır, mertdir pederi,
Göroğlu gardaşı, serhoşdur seri,
Dağda, düzde kovsa, sayyatlar diri.
Alabilmez, yolbars oğli Türkmenin.

Könüller, yürekler, bir bolup başlar,
Tartsa yığın, erer topraklar daşlar.
Bir sofrada tayyar kılınsa aşlar,
Göteriler ol ıkbâli Türkmenin.

Könül hovalanar ata çıkanda,
Dağlar la'le dönergıya bakanda,
Bal getirer, coşup derya akanda,
Bent tutdurmaz, gelse sili Türkmenin,

Garip galmaz, dövüş güni har olmaz,
Gargışa nazara giriftar olmaz,
Bülbülden ayrılıp, solup saralmaz,
Dâyim anber saçar güli Türkmenin.

Tîreler gardaşdır, Urug yarıdır,
İkbâllar ters gelmez Hakk'ın nurudır,
Mertler ata çıksa savaş sarıdır,
Yav üstüne yörer yolı Türkmenin.

Serhoş bolup çıkar, ciğer dağlanmaz,
Daşları sındırar, yolı bağlanmaz,
Gözüm gayra düşmez, könül eğlenmez,
Mağtumgulı sözler tili Türkmenin.

Bazı şiirlerinde Piragî (Firakî=Ferağî) mahlasını da kullanmıştır. Ve Anadolu'daki bazı âşıklarda olduğu gibi “bâdeli âşık”lardandır,

Mahdum Kulu ile ilgili olarak Türkiye'de fazla çalışma yapılmamıştır. İlk kitap Şeyh Muhsinî Fanî'nin[1] (namı diğer Hüseyin Kâzım Kadrî-Şeyh Muhsiddin

[1] Şeyh Muhsini Fani'nin asıl adı Hüseyin Kazım Kadri'dir. 1870 yılında İstanbul'da doğmuş, 1934 yılında Tarsus'ta ölmüştür. Din, felsefe, iktisad, ziraat, dil, edebiyat gibi çok çeşitli alanlarda yazılar yazmış ve 60'a yakın eser vermiştir. En önemli eseri “*Türk Lügati*”

Fanî diye de anılır) H. 1340 yılında İstanbul'da eski harflerle yayımladığı "Mahdumkulu Divanı ve Yedi Asırlık Türkçe Bir Manzume" adlı kitaptır[2]. Bu kitap; Vambery'nin 1879'da yayımladığı (bu kitabın 1873 yılı baskısı da bulunuyor) "Voyages d'un faux derviche dans L'Asie Centrale de Theran a Khiva, Bukhara et Samarkand" adlı kitaptan da faydalanılarak hazırlanmıştır[3]. Vambery'nin bu kitabı; ilk defa Vakit Matbaası tarafından eski harflerle 1928 yılında İstanbul'da "Bir Sah-

---

ve "*Mahdumkulu Divanı*"dır. (M. Şakir Ülkütaşır, Hüseyin Kazım Kadri", Türk Dili Dergisi Cilt: 1, Şubat 1952, Sayı: 5,24-26 s.)

[2] Şeyh Muhsini Fani, Mahmutkulu Divanı ve Yedi Asırlık Bir Türkçe Manzume, İstanbul 1340 H. (Eski yazı)

[3] Arminius Vambery, Voyages d'un faux dervıche dans L'Asie Centrale de Theran a Khiva, Bukhara et Samarkand par ie grant desert Turkomen (İngilizceden Fransızcaya tercüme; Emile Daurand Forgues). Paris Libraire Hachette C.ie 1873. (İkinci Basım 1879 Paris) 404 s +34 gravür + 1 harita 8°.

Kendisi bir protestan olan Macar Musevisi Herman {Arminius) Vambery'nin dilbilimine olan aşın eğilimi onu Doğu ülkelerine gezi yapmaya yönlendirmiştir. 1857'de İstanbul'a gelmiş yıllarca Türk ailelerinin yanında kalmış, Türkçe'yi ve Türk adetlerini öğrenmiş, İslamlığı incelemiştir. Müslüman okullarında ve kitaplıklarda araştırma ve İnceleme yaparak Doğu kültürünü öğrenmiştir, kendisinin artık bir "Efendi" olduğunu söyleyerek, "Reşid" takma adını kullanmaya başlamıştır. 1858'de "Türkçe-Almanca" bir sözlük yayımlamıştır. Macar Akademisi'nin bilimsel dergilerinde "Türkçe ve Macarca'nın akrabalıkları" konusunda yazılar yazmıştır.

Macarca'nın Tartarca mı yahut Fin dilinden mi geldiğini aramak ve doğu diyalektiklerini incelemek üzere 1861 yılında kendisine derviş görüntüsü vererek Türkistan yolculuğuna çıkmıştır. Gezisi sırasında gezdiği yerlerin sosyal ve politik durumlarını, örf ve adetlerini, etnik grupların karakterlerini çok gerçekçi biçimde anlatmıştır. Yan aç durumda ve parça parça olmuş elbiseler içinde, bir sürü belalı ortamlar yaşayarak, işkence görerek; İran'a, Hazer Denizi'nin doğusundaki Hiyve'ye, Buhara'ya ve Semerkand'a gitmiştir. Herat yoluyla İran'a ve oradan da Avrupa'ya dönmüş, 1865 yılında bu geziyi yayımlamıştır. {Alâattin Eser 7. Kitap Müzayedesi Katalogu, Kitap Tanıtmaları: Erol Özbilgen, Özener Matbaası, İstanbul 1993. 44-45 s.)

İ. Gündağ Kayaoğlu'nun koleksiyonunda gördüğüm bu kitapta Vambery; Türkmenistan'lı Şair Mahdum Kulu'ndan da söz etmektedir.

Kitap; müstear adı "Old Nick" olan Emile Daurand Forgues tarafından 1865 yılı baskısı esas alınarak Fransızca'ya çevrilmiştir. Çevirmen E.D. Forgues, kendisi de bu kitaba notlar ilave etmiştir, iki kısım ve 24 bölümden oluşan kitap; bol gravürleriyle, psiko-sosyal bir bilim kitabıdır.

te Derviş'in Asya-i Vustâ'da Seyahati" adıyla Türkçe'ye çevrilerek yayımlanmıştır[4]. En son baskı ise Ses Yayınları tarafından yapılmıştır[5].

Şeyh Mahsini Fanî'nin yayımı hatalarla doludur. Ancak, Mahdum Kulu ile ilgili ilk yayın olması açısından önemlidir.

Kitapta, Şeyh Fani şair hakkında şöyle söylüyor:

"*Şair Türkmen âleminde perverde olmuş ve o muhitin sade ve külfetten âri tarz-ı hayatından başka bir şey görmemiştir. Parmak hesabıyla söylediği manzumlar basit ve sade tasavvurlardan ibarettir.*"

Kitapta ayrıca, Türkmen kelimesinin etimolojik yapısı belirtiliyor. Çağatay dilinin özellikleri ve divandan seçilmiş 21 manzumenin incelenmesi yer alıyor.

Kitabın bir yerinde Mehmet Emin Bey'in görüşlerine de yer veriliyor Mehmet Emin Bey şöyle söylüyor:

"*Tekelülerden Mahdum Kulu namında bir de meşhur şair türeyip Teke azimi meyanine ismini ilave eylemiş ve gayet güzel eş'arıyle kendi kabilesinin fezailini ortaya koymuştur.*"

Şeyh Mahsuni Fani, Mahdum Kulu'nun XVIII. yüzyılda yaşadığı, Gökten uruğundan olduğunu belirtiyor ve şunları söylüyor:

"*Mahdum Kulu, her manasına bir şark şairidir. Fakat, biz kendisine bu hakiki sıfatı verdiğimiz zaman onu şarkın büyük lâyemüt şairlerine benzetmek istediğimiz zannetmemelidir. Bu Türkmen şairi, Asya'nın ümran ve irfanından uzak kalan bir yerinde doğmuş ve tabiatın aguş-i tenhaisinde yaşamış ve ölmüş bir adamdır. Samimiyet ifadesi safvet-i ahlâkiyyesinin en vazıh bir delili olduğu gibi tasavvurlarında görülen sadelik, âmâl ve nissiyatındaki itidal, müdafaa ettiği adâb-ı içtimaiyye ve ahlâkiyye ruhunun ve dimağının büyük ulvi hislere bigane olmadığını gösterir. Daima payân olduğu ye's ve numidi, yaşadığı âlemin intibaatındandır. Rikkat-i hissiyet ve samimiyet-i kalbîyyesiyle, ciddiyet-i ahlakıyla karşımıza çıkan Mahdum Kulu, mensup olduğu âlemin itiyadlarından uzaklaşmış ve şüphesiz ruhen ve manen yükselmiş bir adamdır. Bizim şairimiz sade ve samimi bir adamdır, daima böyle görür, böyle söyler ve böyle ister.*"

Şeyh Muhsini Fani, Mahdum Kulu ile ilgili görüşlerini şöyle belirterek kitabını tamamlıyor:

"Mahdum Kulu divanının Türk edebiyatı arasında lisan ü şahsiyet itibariyle bir mevki-i mahsusi vardır. Bu eseri de Ahmet ü Yusuf, Zerkum Şah, Tahir ü Züh-

---

[4] A. Vambery, *Bir Sahte Derviş'in Asya-i Vustâ'da Seyahati*, Vakit Matbaası, İstanbul 1928 (Eski yazı)

[5] Arminius Vambery, *Bir Sahte Derviş'in Orta Asya Gezisi*, (Hazırlayan: N. Ahmet Özalp). Ses Yayınları Tarih: 4, Seyahatnameler 2. Prestij Matbaası. İstanbul 1993. 229 s + 2 resim.

re, Hemrâh, Köroğlu, Kaplan Batır, Hırmendili Seyyid Battal, Türklüg Acaip, Mızrap Şah ve emsali arasında Türk lisanına aid bir abide addedebiliriz."

A. Vambery'nin "Bir Sahte Dervişin Asyayu Vustada Seyahati" adli eserindeki görüşleri de şöyledir:

"*Bahsi tabir olunur ki teganni ederken Dutare isminde iki telli bir nev tanbur dahi çalarlar. Eş'ar-ı mezkureden bazıları hakikaten güzel olup ezcümle Mahdum Kulu nam şâhsın asar-ı şi'riyyesi zikr ve beyana şayandır.*"

Şeyh Muhsini Fani'nin yayımladığı bu divan Ahmet Doğu tarafından bitirme tezi olarak yeni harflere çevrilmiştir. Ancak Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde Prof. Dr. Saadet Çağatay nezaretinde 1971 yılında yapılan bu tez yayımlanmamıştır[6].

Şeyh Muhsini Fani'nin yayımladığı kitabın sonuna "*Yedi Asırlık Bir Manzume*" bölümü eklenmiştir. Bu manzume Alt adında bir Türk şairinin yazdığı "*Kıssa-i Yusuf*"un bir kısmıdır. Divan hakkında Zeki Velidi'nin Türkiyat Mecmuası'nda tenkidli bir yazısı çıkmıştır[7].

Mahdum Kulu ile ilgili Türkiye'de iki kitap yayımlanmıştır. Bunlardan birisi 1990 yılında İrfan Ünver Nasrattınoğlu'nun yayımladığı "*Görkemli Türkmen Ozanı Mahdumkulu*"[8], ikincisi Himmet Biray'ın Kültür Bakanlığı'nca 1992 yılında yayınlanan "*Mahdumkulu Dîvanı*"[9] adlı kitaplardır. Nasrattınoğlu'nun kitabında Mahdumkulu'nun hayatı, 61 şiiri ve 1 adet Durdu Şair ile karşılaşması bulunuyor. Biray'ın kitabında ise; 18. yüzyılda Türkmenlerin durumu ve Türkmen edebiyatı hakkında bilgiler ile Mahdumkulu'nun hayatı, edebi kişiliği ve hakkında yapılan yayınlar konusunda açıklamalar bulunmaktadır. Kitapta her türden seçilmiş 304 şiir yer almaktadır.

Prof. Dr. Fuad Köprülü "*Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*" adlı eserinde şunları söylüyor:

"*Ceyhun ve Hazar Denizi arasında Belh ve Herat ile Esterâbad'a kadar uzanıp giden ekseriyetle üzerinde oturulmayan ve geniş bir alan üstünde yaşayan Türkmen kabileleri üzerinde de Ahmet Yesevî'nin te'sirferini görebiliriz. Sosyal seviyeleri bakımından edebiyatları halk edebiyatından daha yukarıya çıkamayan ve Bahşı'ların, yani saz şairlerinin inşad ve teganni ettikleri bir takım halk şiirleriyle bediî ihtiyaçlarını te'min ve tatmin eyleyen bu Türkmenler, eskidenberi Dede Kor-*

---

[6] Ahmet Doğu, *Mahdum Kulu Divanı*. Ankara 1971, 53 s. (A.Ü. DTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Bitirme Tezi. DTCF Kitaplığı Edebiyatı B.T. 369).

[7] Zeki Velidî (Togan), "Mahdum Kulu Divanı", *Türkiyât Mecmuası*. Cilt: 2, 1926, 465-474 s. (Eski yazı).

[8] İrfan Ünver Nasrattınoğlu. *Görkemli Türkmen Ozanı Mahdumkulu*, Özen Matbaası, Ankara 1990 76 s.

[9] Himmet Biray, Mahdumkulu Divanı, Kültür Bakanlığı Yayınları: 1398, Türk Dünyası Edebiyat Dizisi: 29. Türk Tarih Kurumu Basımevi. Ankara 1992. XXII+ 538 s.

kut hikayeleriyle beraber, Ahmet Yesevî ve takipçilerinin mutasavvıfane Hikmet'lerine de büsbütün yabancı değildiler. Onların adeta kudsî bir mâhiyet verdikleri Halk şairi Mahdum Kulu'nun şiirlerinde, Ahmet Yesevî te'siri -önce Vambery'nin pek doğru olarak söylediği gibi- göze çarpmamak mümkün değildir. Hemen hemen bundan bir buçuk asır önce hayatta olup, elinde sazı İle Mâverâünnehr'i ve İran'ın kuzey taraflarını gezen bu Nakşbendî dervişi, bugün bile Türkmenlerin en büyük şair-mutasavvıfı sayılır. Halk kahramanları vasfında "alaman" yani aşiret kavgaları hakkında, hülâsa günlük hayatdan mülhem olarak yazdığı parçalarda Azerbaycan ve Anadolu'nun âşıkları gibi çok mahalli manzumeler vücüde getirmiş olan bu şair, tasavvufi-ahlakî şiirlerinde de tamamiyle Ahmet Yesevî ruh ve edasını gösterir: Dünyanın fâniliğini, mü'minlere asıl âhiret için çalışmak lazım geldiğini, Allah aşkı ile gönlünün çırpındığını, hak yolunda dem çeken hakiki dervişlerle yoldaşlık etmek istediğini söyler; ibadet e ta'at, lüzumunu, fenalıklardan sakınmayı, iyi huylara sahip olmak lazım geldiğini ve daha birtakım ahlaki esasları öğretmeye ve telkine çalışır; halbuki bu, tamamiyle Divan-ı Hikmet'te telkin edilen şeylerdir. İşte, pek iyi görülüyor ki, Hoca Ahmet Yesevî, Türkmenlerin halk şairleri üzerinde de kuvvetle te'sir etmeğe muvaffak olmuştur[10]."

Prof Dr. Fuad Köprülü "*Türk Edebiyatı'nın Menşei*" adlı yazısında; "*XIX. asırda Türkmenler arasında büyük şöhret kazanan Mahdum Kulu, İslamiyetten önceki eski Türk rahip-şairlerinin İslamlaşmış bir şeklinden başka bir şey değildir*." diyerek ona rahip-şair sıfatını vermiştir[11]. Fuad Köprülü; hem bu yazısında, hem de "*Bahşı*" adlı yazısında Vambery'nin "*Bir Sahte Dervişin Asya-yı Vustâ'da Seyahati*" adlı eserinden Mahdum Kulu ile ilgili alıntılarda bulunmaktadır[12].

Mahdum Kulu ile Yunus Emre'nin ne ilgisi var? Aralarında aşağı-yukarı 500 yıl fark olan bu iki şairi niçin karşılaştırıyoruz?

Türk halk şiirinin kaynağı ve en ünlüsü olan Yunus Emre, Türkiye'de ne ise, aynı niteliklere sahip Mahdum Kulu da Türkmenistan'da odur.

Herşeyden önce, her iki şair de Türkmen'dir. Her ikisi de Türkçe'yi ve dili çok iyi kullanırlar. Her ikisi de samimi birer Müslümandır. Ama, her ikisi de İslamlığı

---

[10] Prof. Dr. Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* (Gerekli Sadeleştirmelerle ve Bazı Notları İlavelerle Yayımlayan: Dr. Orhan F. Köprülü), 4. Baskı (I. Baskı İstanbul 1919-11. Baskı Ankara 1966, III. baskı Ankara 1976). Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları. Ankara 1981. 177-178 s.

[11] Fuad Köprülü "Türk Edebiyatının Menşei", *Milli Tetebbu'lar Mecmuası*, Cilt: II, Nu: IV. Eylül Teşrinievvel 1331 (Eylül-Ekim 1915) 5-78 s. (Aynı yazı; "Edebiyat Araştırmaları. 2. Baskı. Ankara 1986. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu T.T. Kurumu Yayınları: VII. Dizi-Sa. 47. Makaleler Külliyatı I" adlı kitabın 49-130 sayfaları arasında da yayımlanmıştır.)

[12] Fuad Köprülü, "Bahşı" maddesi. İslam Ansiklopedisi. Cüz'-13. Maarif Matbaası. İstanbul 1942. 233-238 s. (Aynı Yazı; "Edebiyat Araştırmaları 2. Baskı, Ankara 1986, Türk Tarih Kurumu Basımevi Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu T.T. Kurumu Yayınları VII. Dizi-Sa 479. Makaleler Külliyatı I" adlı kitabın 145-156. sayfaları arasında da yayımlanmıştır.)

dinler üstü olarak görmezler. İslamlığı bir Hak dini olarak bilirler. Hak dininin kitaplarını da (Tevrat, Zebur, İncil, Kur'an) kutsal kabul ederler,

İşte bu sebebledir ki Yunus Emre ile Mahdum Kulu evrensel bir nitelik taşırlar. Ahmet Yesevî de böyledir.

Yunus Emre ve Mahdum Kulu dinler üstü değillerdir ama her ikisi de mezhepler üstüdür, bütün mezhepleri kucaklarlar İslamda ayrılık gözetmezler.

Yunus Emre Türkiye'nin, Mahdum Kulu Türkmenistan'ın ama her ikisi de Türk dünyasının en büyük şairi ve sevilenidir.

Her ikisi tasavvuf görüşünü taşırlar. Her ne kadar Mahdum Kulu daha çok din dışı şiirlerle meşgul olduğu görülürse de tasavvufla ilgili şiirlerinde Yunus Emre'ye çok yakın düşünceler taşır.

Her iki şairimiz de evrensel bir nitelik taşır. Şiirleri bütün dünyanın insanlarının ahlak anlayışlarına yansıtır. İyi bir dünya insanını tanımlarlar.

Bu sebepledir ki her ikisi de kendi edebiyatları içinde klasikleşmişlerdir. Ve her ikisi de yalnız halk içinde değil, aydın zümre içinde de anılmış ve yaşamıştır. Buna rağmen, her ikisi de halk tipi insanı temsil eder. Çünkü yoksuldurlar ve garibtirler.